

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γενική Γραμματεία

Γενική Διεύθυνση Μετάφρασης

Μονάδα Ελληνικής Γλώσσας

Σικελία Κωνσταντακοπούλου

Έρη Δημοπούλου

Η συμπεριληπτική γλώσσα

στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της ΕΕ

Χρονολόγιο

2016 – Γραφείο Ισότητας των Ευκαιριών: σύνταξη οδηγού πολυδεκτικής επικοινωνίας

Ιανουάριος 2017 – έκδοση οδηγού στην αγγλική και γαλλική γλώσσα

Απρίλιος 2018 – έκδοση οδηγού στις υπόλοιπες γλώσσες (μετάφραση, τοπικοποίηση)

Φεβρουάριος 2019 – σύσταση του Δικτύου Συμπεριληπτικής Επικοινωνίας

Ιούλιος 2021 – εγκρίνεται στρατηγική της Γενικής Γραμματείας για τη Διαφορετικότητα και τη Συμπερίληψη και το Γραφείο Ισότητας των Ευκαιριών μετονομάζεται σε Γραφείο Διαφορετικότητας και Συμπερίληψης

Στρατηγική για τη διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη 2021 - 2024

The GSC will increase its efforts to ensure that vacancy notices are drafted in an inclusive language that avoids biases. The GSC will explore the use of digital tools to detect possible biases in the language of vacancy notices.

The GSC will organise special training courses on inclusive communication and will take account of inclusive communication considerations in all training courses offered to staff.

The GSC is committed to using gender-neutral and bias-free language and visuals to ensure that each staff member and visitor feels represented, valued and accepted.

Στρατηγική για τη διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη 2021 - 2024

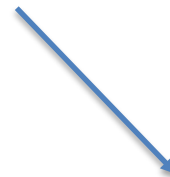
The GSC will assess and, where necessary, adapt its internal processes and procedures to cater for staff with non-binary gender identity and staff transitioning from one sex to the other. Part of this adaptation is to avoid specifying gender in communications where that is not necessary.

The Guide to Inclusive Communication will be updated when appropriate.

Έκθεση για τη νομοθεσία και χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας

Οκτώβριος 2021

Κατάρτιση έκθεσης για τη συμπεριληπτική γλώσσα σε όλα τα κράτη μέλη και στη γλωσσική υπηρεσία της ΓΓ του Συμβουλίου.

Μέρος 1

Εκθέσεις χωριστά για κάθε χώρα στις οποίες παρουσιάζεται αναλυτικά η νομοθεσία περί συμπεριληπτικής γλώσσας

Μέρος 2

Χρήση, στην πράξη, της συμπεριληπτικής γλώσσας σε κάθε μονάδα της γλωσσικής υπηρεσίας

Οδηγός πολυδεκτικής επικοινωνίας

Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της ΕΕ

Πρέπει να ανανεώσουμε την προσήλωσή μας στις αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση: «Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες.»

Πρόεδρος κ. Donald Tusk, Οκτώβριος 2017

Οδηγός πολυδεκτικής επικοινωνίας

Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της ΕΕ

- Καταρτίστηκε υπό την αιγίδα του Γραφείου Ίσων Ευκαιριών και τοπικοποιήθηκε σε όλες τις γλώσσες.
- Καλύπτει
  - εσωτερικά σημειώματα (ανακοινώσεις προς το προσωπικό, αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα)
  - προκηρύξεις κενών θέσεων
  - δημοσιεύσεις της ΓΓΣ
  - καθημερινή γλώσσα
  - μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δικτυακούς τόπους του Συμβουλίου

Νομοθετικές πράξεις

Οι οδηγίες για τη χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας **ΔΕΝ** καλύπτουν τις νομοθετικές πράξεις της ΕΕ.

Όπως και στην ελληνική και την κυπριακή νομοθεσία, στις νομοθετικές πράξεις της ΕΕ το γραμματικό «αρσενικό γένος» χρησιμοποιείται για να εκφράζει όλα τα φύλα.

Η Υπηρεσία των Γλωσσομαθών Νομικών έχει εκδώσει οδηγίες για την τήρηση αυτού του κανόνα.

Γενικές οδηγίες χρήσης

- Ο οδηγός προσφέρει απλώς καθοδήγηση στις γλωσσικές μονάδες
- Κάθε μονάδα αποφασίζει πώς θα τον εφαρμόσει στην πράξη.

Η πρακτική της Ελληνικής Μονάδας

**ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΣΤΑ
ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ
ΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ:**

προκηρύξεις θέσεων

ιστοσελίδες για την πρακτική
άσκηση, για θέσεις εργασίας και για
επισκέψεις στη ΓΓ του Συμβουλίου

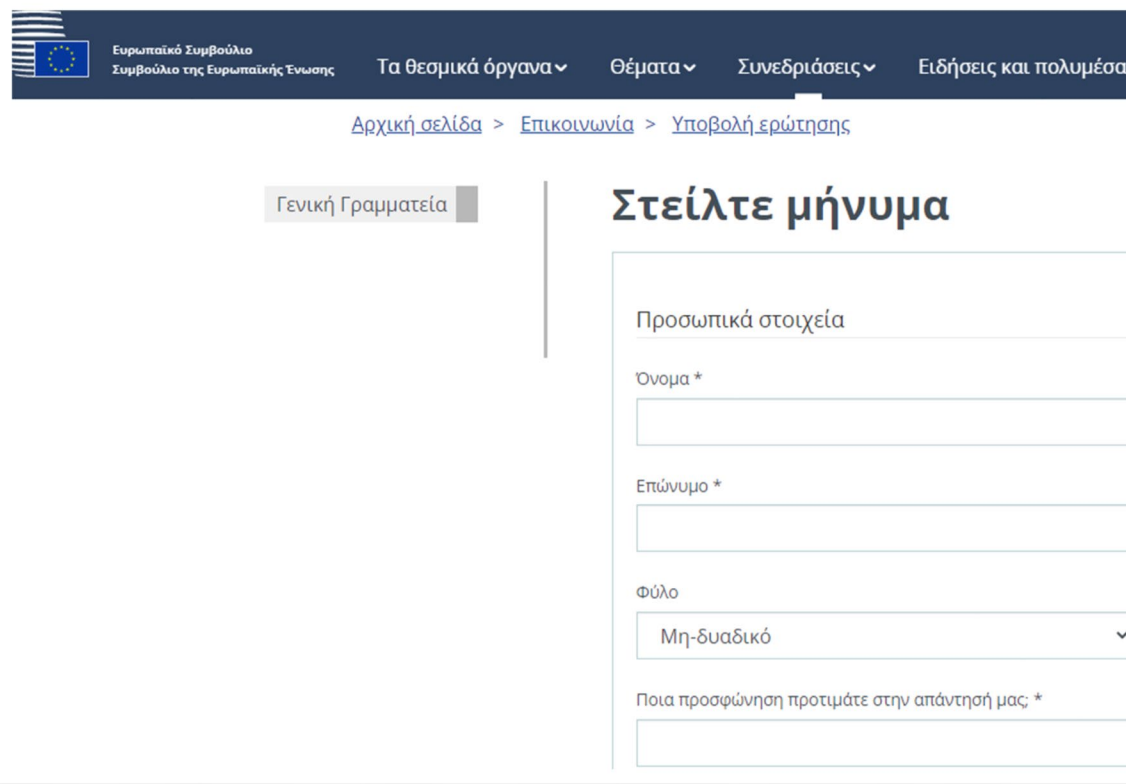
υλικό για επισκέψεις στη ΓΓ του
Συμβουλίου, διάφοροι οδηγοί και
εγχειρίδια για το κοινό,
δημοσιεύσεις γενικού
ενδιαφέροντος

Παραδείγματα από την ιστοσελίδα

Πρακτική άσκηση

Κάθε χρόνο ανοίγουν περίπου **100 θέσεις** αμειβόμενης πρακτικής άσκησης, περίπου **20 θέσεις** μη αμειβόμενης υποχρεωτικής πρακτικής άσκησης και έως 6 θέσεις αμειβόμενης πρακτικής άσκησης για ασκούμενους και ασκούμενες με αναπηρία.

- > Αμειβόμενη πρακτική άσκηση
- > Υποχρεωτική μη αμειβόμενη πρακτική άσκηση
- > Πρακτική άσκηση για φοιτητές εθνικών σχολών δημόσιας διοίκησης
- > Πρόγραμμα θετικής δράσης για ασκούμενους και ασκούμενες με αναπηρία
- > Πρακτική άσκηση – Συχνές ερωτήσεις
- > Μαρτυρίες ασκούμενων
- > Podcast - Πρακτική άσκηση

The screenshot shows the website of the European Council. The header includes the European Council logo and navigation links: 'Τα θεσμικά όργανα', 'Θέματα', 'Συνεδριάσεις', and 'Ειδήσεις και πολυμέσα'. The breadcrumb trail is 'Αρχική σελίδα > Επικοινωνία > Υποβολή ερώτησης'. The main content area is titled 'Στείλτε μήνυμα' and contains a form for sending a message. The form fields are: 'Προσωπικά στοιχεία', 'Όνομα *', 'Επώνυμο *', 'Φύλο' (with a dropdown menu showing 'Μη-δυναμικό'), and 'Ποια προσώφηση προτιμάτε στην απάντησή μας; *'. There is a small European Council logo in the bottom right corner of the screenshot.

Σημείο εκκίνησης

Η ελληνική γλώσσα έχει τρία γραμματικά γένη (θηλυκό, αρσενικό, ουδέτερο) τα οποία εκφράζονται με πλήθος καταλήξεων σε όλα τα κλινόμενα μέρη του λόγου.

Αυτό καθιστά πολύ δύσκολη την προσπάθεια να μην εκφράζεται ποτέ κάποιο από τα γένη και, κατά συνέπεια, την παντελώς ουδέτερη από άποψη φύλου γλώσσα.

Πρακτική προσέγγιση: **στο παρόν εξελικτικό στάδιο της ελληνικής γλώσσας**, τα γένη που εκφράζονται στη διατύπωση έχουν γραμματική λειτουργία και δεν αναφέρονται αναγκαστικά στο πραγματικό γένος των φύλων.

Πρακτική προσέγγιση

Πρόταση του Συμβουλίου:

- Να χρησιμοποιείται το γραμματικό «αρσενικό γένος» για να εκφράζει όλα τα φύλα αλλά να αποφεύγεται όταν υπάρχει ειδικότερη περίπτωση.
- Ιδιαίτερη προσοχή στα επαγγέλματα → το γλωσσικό αισθητήριο μεταβάλλεται και νέοι τύποι κερδίζουν αποδοχή.
  - ✓ προπονήτρια αλλά και δικάστρια;

Πρακτικές μέθοδοι γλωσσικής συμπεριληπτικότητας

Άρθρο ή κτητική αντωνυμία

Όταν το άρθρο ή οι κτητικές αντωνυμίες δεν είναι απολύτως απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν, μπορούν να αποφεύγονται.

Ο υπάλληλος οφείλει να σέβεται τη διαφορετικότητα

- ☺ Κάθε υπάλληλος οφείλει να σέβεται τη διαφορετικότητα
- ☺ Κάθε/το μέλος του προσωπικού οφείλει να σέβεται τη διαφορετικότητα

Χρήση παθητικής φωνής του ρήματος

Ένας άλλος τρόπος να εκφράζεται η συμπεριληπτικότητα είναι η χρήση της παθητικής φωνής του ρήματος.

Ο αιτών υποβάλλει την αίτηση ...

☺ Η αίτηση υποβάλλεται ...

Στο μέτρο του δυνατού και έχοντας υπόψη την αρχή για την απλή γλώσσα των εγγράφων της ΕΕ.

Τι κάνουμε όταν πρέπει οπωσδήποτε να αναφερθούν και τα δύο γένη;

Χρήση της καθέτου (/):

- στο άρθρο:
ο/η πρόεδρος, η/ο υπουργός, ο/η βουλευτής*
* ή βουλευτρια ή μέλος του Κοινοβουλίου;
- σε ουσιαστικά όταν υπάρχει διτυπία:
μεταφραστής/μεταφράστρια
- επίθετα, μετοχές κτλ.
ο αιτών/η αιτούσα

Δεν συνιστάται η «πρακτική της παύλας»:

ο/η καθηγητής/-ήτρια συναντήθηκε με τις/τους φοιτήτριες/-ητές

Αναφορά σε πλήθος ανθρώπων

- Αν πρέπει να αναφερθεί συγκεκριμένα το φύλο του πλήθους:
  - ✓ οι φοιτήτριες (αν αναφέρεται μόνο στις γυναίκες)
  - ✓ οι άρρενες φοιτητές (αν αναφέρεται μόνο στους άνδρες)
- ή στην πρώτη του αναφορά στο κείμενο:
  - ✓ οι αγρότες, γυναίκες και άνδρες

Επίσης:

αναγνωστικό κοινό, νοσηλευτικό προσωπικό, ελληνικός λαός

Προστακτική ή δεύτερο πρόσωπο

Οι ενδιαφερόμενοι να συμπληρώσουν...

- ☺ Συμπληρώστε το έντυπο έως την Παρασκευή.
- ☺ Πρέπει να συμπληρώσετε το έντυπο έως την Παρασκευή.

Όσοι θέλουν να συμμετάσχουν...

- ☺ Θέλετε να συμμετάσχετε;

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν ...

- ☺ Εάν ενδιαφέρεστε, επικοινωνήστε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο...

Επαγγέλματα

Κάθε director δεν είναι άνδρας
και κάθε secretary δεν είναι γυναίκα

Γλώσσα κατά των στερεοτύπων

Οι ονομασίες των επαγγελματιών στα ελληνικά εκφράζονται κατά κανόνα με το γενικό γραμματικό γένος.

Ωστόσο, γενικά δεν υπάρχει λόγος να προσδιορίζεται το φύλο του κατόχου της θέσης.

Η συμπεριληπτική προκήρυξη κενής θέσης περιλαμβάνει όλα τα φύλα.

- ✓ Το πρόσωπο αυτό θα ευθύνεται για τη διαχείριση των διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων...
- ✓ Θα ευθύνονται για τη διαχείριση των διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων...

Η δεσποινίς δεν επανδρώνει πια τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

- ✓ Στη ΓΓΣ οι λέξεις «κυρία» και «κύριος» (κα/κος ή κ.) χρησιμοποιούνται με την έννοια της αυτεξουσιότητας.
- ✓ Δεν χρησιμοποιείται ο όρος «δεσποινίς» που αναφέρεται σε οικογενειακή κατάσταση.
- ✓ Προτείνεται να αποφεύγονται οι όροι που παραπέμπουν μόνο στον «άνδρα».

επάνδρωση

ανδρική δουλειά

▶ στελέχωση

▶ απαιτητική, βαρεια δουλειά

Παραδείγματα από την Ελληνική Μονάδα

- **For the President (υπογραφή)**
Ο/Η Πρόεδρος (του Συμβουλίου)
στο σημείο της υπογραφής της νομοθετικής πράξης
- **defenders of human rights**
υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
υπέρμαχοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Visitors' Centre →

Τι πρότειναν οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες στην ημερίδα

Πώς θα μεταφράζατε το "Visitors' Centre" της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στα ελληνικά;

Κέντρο επισκέψεων (ώστε να αποφευχθεί το πρόσωπο)

Κέντρο επισκεπτικού κοινού

Κέντρο Υποδοχής;

κέντρο επίσκεψης

επισκεπτικό κέντρο

Κέντρο για το κοινό

Κέντρο Υποδοχής Κοινού

Κέντρο Επισκεπτών

Κέντρο πληροφόρησης

Κέντρο Επισκέψεων

Κέντρο επισκεπτών/τριών

Κέντρο Υποδοχής Πελατών

Κέντρο Υποδοχής

Κέντρο περιδιάβασης

Κέντρο Επισκεπτριών

Show Q&A

Καθημερινή γλώσσα στην εργασία

Μειωτικές «φιλοφρονήσεις»

Σαν άνδρας σκέφτεσαι.

Είσαι πολύ θηλυκιά για
γυναίκα καριέρας.

Για την ηλικία της, έκανε
πολύ καλή δουλειά.

Παρά τα χρόνια του,
παρακολουθεί μια χαρά
τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Μελλοντικοί ή μάλλον επίκαιροι προβληματισμοί

- Μη δυαδικά άτομα
- Άτομα ΛΟΑΤΚΙ
- 2022 → Επικαιροποίηση του Οδηγού Πολυδεκτικής Επικοινωνίας της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου και τοπική προσαρμογή του στην ελληνική γλώσσα
- Παρακολούθηση των εξελίξεων σε εθνικό νομοθετικό επίπεδο – Ν. 4604/2019
- Ιδανικά: Διοργανικός Οδηγός;

Ευχαριστούμε για τον χρόνο σας!

Ευχαριστίες στον Μάριο Παπανδρέου (Γραφείο Διαφορετικότητας και Συμπερίληψης) και στη Μαρία Σαχούλη (ασκούμενη στη γλωσσική μας μονάδα)